

Asia: VN/18222/2020

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Säteilyturvakeskuksesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi sekä mainittuun esitykseen liittyvät asetukset

Laki Säteilyturvakeskuksesta

Lausunto luonnoksesta

Kokonaisuutena esitetty lainsäädännöllinen muutos on perusteltu ja sen pääasiallisena tavoitteena on Säteilyturvakeskuksen riippumattomuuden varmistaminen ja osoittaminen lakitasolla. Suomen kansallinen sääntely vastaa kuitenkin jo pitkälti EU-direktiivien edellyttämää oikeustilaa, kuten perustelumuistiossakin todetaan.

Lakiluonnoksessa on useita kirjoitusvirheitä, joihin ei tässä vastauksessa erikseen puututa, koska lopullinen perustelumuistio sekä laki- ja asetustekstit oikoluetaan lopulliseen muotoon saatettaessa.

Liitteen veroluonteisiin maksuihin esitetään korotuksia. On kuitenkin hyvä huomioida, että nykyinen säteilylainsäädäntö on kasvattanut toiminnan harjoittajan vastuuta, jonka myötä viranomaisen laskutustason kasvaminen yhä edelleen ei tunnu niinkään perustellulta. Taustalla siis lienee mm. STUK:n uusiin tiloihin liittyvät kustannuspaineet, kuten perustelumuistion 4.2.1-kohdassa mainitaan.

2 § Tehtävät: 3. momentin kohdan mukaan STUK:lle kuuluisivat vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa säädetty tehtävät. Säteilyturvakeskuksen tehtävänä on valvoa, että vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitetut pakkaukset ja säiliöt täyttävät laissa ja sen nojalla säädetty ja määrätty vaatimukset siltä osin, kuin kyse on radioaktiivisista aineista eli vaarallisten aineiden luokasta 7. Mikä olisi vastuun osalta rajanveto STUK:n, toiminnan harjoittajan & kuljetusfirman välillä. Olisiko tässä tarkennustarvetta?

3 § Sopimukset ja asiantuntijat: Perustelumuistiossa on hyvä tarkennus, että pykälässä tarkoitetuille ulkopuolisille asiantuntijoille ei ole tarkoitus antaa julkisia hallintotehtäviä, vaan kysymys olisi

puhtaasti asiantuntijuuden hankkimista viraston ulkopuolelta. Onko tässä toisaalta huomioitu riittävästi, miten asiantuntijoilta poisluettavat STUK:n tehtävät tulkitaan

Laki STUK International Oy:stä

Lausunto luonnoksesta

Perusteltu lakiluonnos, yhtiömuotoiselle toiminnalle on tässä kuvatulla tavalla selkeää tarvetta kansainvälisesti.

Säteilylaki

Lausunto luonnoksesta

54 § Vakuuden asettaminen: muutos on perusteltu ja auttaa välttämään vakuiden päällekkäisyydet umpilähteiden kohdalla.

56 § Tuotteen säteilyturvallisuuden osoittaminen: Standardeihin viittaaminen on erittäin tervetullutta kaikilla osa-alueilla. Monet säteilylaitteet tosiaan valmistetaan joka tapauksessa kansainvälisten standardien mukaisiksi, joissa määritellään myös keskeiset säteilylaitteen turvallisuuteen vaikuttavat ominaisuudet. Pykälän muotoilu on tosin hieman epäselvä terveydenhuollon laitteita vs. muita kuin terveydenhuollon laitteita koskien.

71 § Kirjanpito- ja ilmoitusvelvollisuus: Vaarattomaksi osoittaminen on sinänsä perusteltua, mutta tässä herää luonnollisesti kysymyksiä vaarattomaksi tekemisen tulkinnasta ja missä määrin se on toiminnan harjoittajan sovellettavissa oleva asia.

129 § Säteilyturvallisuuspoikkeamiin varautuminen: Harjoitteluelvoitetta on tosiaan tarpeen tarkentaa määräyksellä. Sinänsä harjoitteluelvoite on ymmärrettävä ja sillä varmistetaan, että poikkeamille määritelty prosessi todella toimii käytännössäkin.

147 § Säteilyaltistuksen rajoittaminen: luonnonsäteilyaltistuksen rajoittaminen ”ilman aiheetonta viivytystä” on edelleen melko tulkinnanvarainen lausuma.

Valtioneuvoston asetus Säteilyturvakeskuksesta

Lausunto luonnoksesta

1 § Johtaminen / 6 § Kelpoisuusvaatimukset: 1§:n mukaan ”Pääjohtajalla olisi professorin arvonimi aiempaa oikeustilaa rajatummmin. Arvonimen edellytyksenä olisi 3 momentissa olevan ehdotuksen mukaan se, että pääjohtajalla on tohtorin tutkinto”. 6§:n mukaan johtajan kelpoisuusvaatimuksena on ylempi korkeakoulututkinto, perehtyneisyys asianomaisen vastualueen tehtäviin sekä käytännössä osoitettu johtamistaito. Ylemmällä korkeakoulututkinnolla tarkoitettaisiin

yliopistotutkinnon lisäksi ylempää ammattikorkeakoulututkintoa. Muodostaako tämä riittävän pohjan ionisoimattoman ja ionisoivan säteilyn riskien syvälliseen ymmärtämiseen? Ovatko pykälät 1 ja 6 ristiriidassa keskenään? Ainakin tätä olisi syytä selkeyttää.

Valtioneuvoston asetus ionisoivasta säteilystä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Lausunto luonnoksesta

3 a § Oikeutusarviointi: kokonaishyödyn ja -haittojen arvioinnin kohdat ovat toki perusteltuja, mutta jätetty varsin yleiselle tasolle – samoin henkilön näkökulma kuvantamisaltistukseen liittyen. Toisaalta pykälää ei sovelleta lääketieteellisen altistuksen oikeutusarviointiin.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ionisoivasta säteilystä annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen muuttamisesta

Lausunto luonnoksesta

Ei kommentoitavaa.

Niinivaara Jaana
HUS -kuntayhtymä - vs. johtajaylilääkäri Jari Petäjä